

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Sententia quorundam Scholasticorum. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Explicatur
ritulus qua-
stionis.

s. Thom.
Caiet.

Scot.
Durand.
Aegidius.
Maior.
Sotus.
Ant. Cor.

Scriptura
testimonia.
Ephes. 1.

Rom. 3. & 4.
Ad Gal. 4.
Ad Eph. 4.
Ad Tit. 2.

Rom. 11.

EX omnibus, quæ diximus in expositione articuli manifeste liquet id, de quo præfens suscipitur disputatio, nempe de voluntate Dei abfoluta, & efficaci dandi aliquibus vitam æternam, quam dare alijs non decreuit; vtrum hæc prior fuerit prædestinatione, hoc est, præparatione mediæ gratiæ, an non. Cum autem quaeritur, an fuerit prior, eo modo debet intelligi; quo supra disput. 8. cap. 5. explicauimus prius, & posterius consideratione nostra, in operationibus dei esse desumendum, ex ordine scilicet obiectorum inter se. Sicut enim inter obiecta vnum dicitur ex alio, aut propter aliud esse, ac proinde vnum prius alio: sic etiam Deus dicitur velle vnum ex alio, aut vnum esse propter aliud, & consequenter vnum prius velle, quam aliud. Cum ergo quaeritur, an electio ad vitam æternam præcesserit prædestinationem meritorum, perinde est, ac si quaeratur, an electio facta dicatur ex meritis, vel nulla habita consideratione meritorum, sed ita gratis, vt ex illa potius sequuta fuerint merita. Cum enim merita sint effectus prædestinationis, idem est querere, an prior fuerit electio prædestinatione, & vtrum fuerit prior meritis præuisis, an non.

In quaestione sic intellecta prior sententia sit Caiet. & non paucorum Thomistarum in hoc art. qui docent, priorem quidem esse electionem ad vitam æternam, hoc est, voluntatem efficacem beandi aliquos, quam eorum prædestinationem, hoc est, quam voluntatem præparandi mediæ gratiæ, ad hanc beatitudinem. Hanc sententiam docuerunt etiam Scotus in 1. d. 4. q. 1. §. 1. Potest aliter, Durand. q. 1. in m. 8. Aegidius ibidem quaest. 1. art. 2. Maior. in 1. d. 4. q. 2. post 1. conclus. Sotus super cap. 9. ad Rom. in digressionem de prædestin. Antonius Cordubens. lib. 1. q. 56. opin. 5. in 2. p. illius, pro hac opinione allegari solet S. Th. quid vero ipse sentiat videbimus infra c. 12. Eam vero recentiores varie suadere conantur, nempe Scriptura, Patribus, & ratione. Probatur ergo primo loco ex Scriptura: primo quidem quia ad Eph. 1. dicitur, *Elegit nos in ipso* (scilicet Christo) *ante mundi constitutionem, vt essemus sancti*. Non dicitur, quia futuri eramus sancti, sed vt essemus sancti. Si autem ex nostris meritis nos elegisset, eo nos elegisset diceretur, quod futuri eramus sancti: elegit ergo nos, vt merita daret, non quia merita nostra præuiderit: sic expendit hunc locum August. vt infra referemus. Secundo quia ad Rom. 9. de duobus fratribus Iacob, & Esau dicitur, *Antequam quicquam boni, aut mali egissent, vt secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, quia maior seruiet minori*. Cum ergo dicat secundum electionem propositum Dei, non ex operibus manere; sed sola gratia vocantis, & dicentis; *Quia maior seruiet minori*, sequitur electionem ante omnia merita præuisa fuisse.

Tertio quia Paulus ad Rom. 3. & 4. ad Galat. 4. ad Ephes. 2. ad Titum 2. docet gratiam non esse ex operibus, aut ex meritis, quod idem est; sed electio ad vitam beatam est gratia, imo omnium gratiarum prima: ergo illa nequit esse ex operibus & meritis: alioqui non esset gratia. Quam obrem ad Rom. 11. inquit: *Sic ergo in hoc tempore reliqua secundum electionem gratia salua facta sunt*. Si

autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia. Quid ergo? quod quaerebat Israel hoc non est consequutus, electio autem consecuta est. Id est, sicut tempore Eliæ (cuius proxime mentionem fecerat) gratuita sua electione Deus elegerat sibi septem millia virorum, qui non flexerant genua ante Baal, sic nunc ex populo Israel reliquias (id est, pauci, præ multitudine eorum, qui damnantur) electione gratiæ, sine meritis salua factæ sunt. Nam si esset ex meritis, & operibus: non esset gratia: ideoque id, quod maior pars Israel meritis suis conabatur adipisci, non est consequuta, sed electio gratiæ sine meritis effectum suum consequuta est, saluandi scilicet reliquias, hoc est, paucos ex Israel. Quarto, Ioan. 15. dixit Christus Apostolis, & in eorum persona nobis omnibus, vt August. intelligit tract. 86. in Ioann. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos*. Quod verum non esset, si Christus nos elegisset ex meritis. Ille enim, cuius merita eliguntur, potius eligit, quam eligitur. Ex quo loco contendit pro viribus August. probare, electionem nostram factam fuisse sine meritis, ne potius dicamur nos elegisse Christum, quam ipse dicatur elegisse nos. Secundo loco afferunt varia Patrum testimonia, & imprimis August. cuius hanc sententiam nonnulli Theologorum existimant lib. Soliloquij cap. 28. sic enim ait: *Mundus autem de nobis filijs hominum eos, in quibus tibi complacuit habitare, &c. ac si dicat, quos iam elegeras sola tua voluntate, vt in eis habitares, &c. lib. 6. Hypognost. paulo post initium: Diximus namque, de damnabili humani generis massa, Deum præcuisse misericordia non meritis, quos electione gratiæ prædestinavit ad vitam, & lib. 5. contra Iulian. cap. 3. tract. 86. in Ioan. & de prædest. & gra. cap. 7. & de prædest. sancti cap. 17. 18. & 19. ex professo probat electionem non fuisse factam ex meritis. Nam alioqui non esset verum illud Ioan. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos*. neque esset verum ad Ephes. 1. *Elegit nos, vt essemus sancti*. Denique Epist. 106. parum à princ. & epist. 105. in Enchir. cap. 107. & lib. 1. ad Simplician. q. 2. refellit eos, qui afferunt, discretos fuisse bonos à massa perditionis, propter opera, contra illud 1. ad Corinth. 4. *Qui est qui deus*. Cum ergo discretio videatur facta per electionem ad gloriam, consequitur hanc non fuisse ex operibus, & meritis.*

Postremo hoc pacto pro hac sententia arguere possumus ex Epistolis Prosperi, & Hilarij, quæ habentur 7. tom. August. ante libros de prædest. Sancti. Constat August. doctrinam de electione sine meritis apud Massilienses tempore Calliani, & apud multos alios etiam Episcopos Galliarum, & Africae, male audisse: imo Massilienses ita acriter insectatos fuisse Prosperum, quod hanc August. doctrinam defenderet, vt coactus fuerit Massilia Romam ad Cælestinum confugere, vt eius narrat historia, & scribit Cælestinus in sua epistola. de hac vero electione ante merita, quam docebat August. Massilienses in epistola Prosperi, sic dicebant: *Hoc autem propositum vocations Dei, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generi humani, eligendorum & reiciendorum dicitur facta discretio, vt secundum quod placuit creatori, alij vasa bonitatis, alij vasa contumelias sint creati: & lapsis curam resurgendi adimere, & sanctis occasionem temporis offerre, eo quod in vtramque partem superfluis labor sit, si neque reiectus villa industria possit intrare, nec electus negligentia possit excidere: & iusta reddat causam*.

Cum si aliud habeat prædestinatus electio, cassa sit amittendi intentio; remoueri itaque omnem industriam tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præueniat voluntates, & sub hoc prædestinationis nomine fatalem quandam induci necessitatem. Conclamabant etiam, illud ad Rom. 9. supra citatum, quod pro se afferebat Augustinus a Sanctis patribus ita fuisse intellectum, sicut ipse interpretabatur de electione ante opera, sed omnes intellexisse ex præscientia meritorum, ut Deus & bona opera, & fidem elegerit. Cum igitur hi omnes recte intellexerint mentem Augustini, quamvis eam non probauerint, nec Prosper, nec Hilarius acerrimi Augustini discipuli, nec ipse Augustinus respondens in lib. de prædest. Sanctior. & de bono perseuer. nunquam negauerit se illud dixisse, aut dixerit Massilienses perperam suam mentem fuisse interpretatos, dubitandum non est Augustinum docuisse gratuita Dei voluntate, non ex meritis factam fuisse electionem.

Addo, quod Faustus Regienus, aliquot post annos, Massiliensium doctrinæ magnus defensor lib. de grat. & lib. arbit. sic Augustinum intellexit, ut electionem diceret esse ante opera, & lib. 2. de gratia & lib. arbit. c. 6. suppresso nomine Augustini eam seuerè reprehendit his verbis: Non ex operibus, sed ex vocante dictum est, &c. In his verbis hoc vult intelligi gentilitiæ persuasione impietas, quod Deus absque ulla inter bonum, & malum moderatoris examine, non ordine regens, sed iure dominationis, illum affectu dignum reddat, hunc odiosum recipiat studio, hunc excludat impio; & inter duos perditos nulla consideratio laboris, nulla deuotionis habeatur, sed vni sine ratione cessantibus officiis assumatur, alter sine discretionis damnatur: ac sic dum in alterutro nec meriti ratio existit, nec delicti, aufertur omnino futuri causæ iudicij. Eodem capite decretum hoc ante opera appellat fatale, & ca. vltim. de primo homine, quem Deus immortalem fecit, inquit: iustitiæ Dei fuit, ut non ante eligeret, quam probaret. & lib. 1. c. 12. electionem, quam ex Augustino retulimus ante opera, originalem, & fatalem vocat; originalem, quia esset ante opera; fatalem, quia tolleretur libertatem, & c. 4. eiusdem lib. 1. contra hanc electionem ait: Quid enim ultra speret, quem iam gratia suum fecit? in quo è contrario non desperet, quem prædestinatio violenta damnauit? in hoc culpa, in illo gratia locum non habet. Et in fine capituli. Si vnus ad vitam, alter ad perditionem, ut asserit, deputatus est, fuit quidam Sanctorum dixit, (intelligit certe Augustinum) non iudicandi nascimur, sed iudicati. Ac si dicat; si ita ad regnum cælorum destinamur sola Dei voluntate, sine nostris meritis, quid iudicamur de operibus, si quidem sine illis destinati sumus ad regnum?

Ex recentioribus vero Driedo lib. de concordia lib. arbit. & prædest. 1. p. cap. 2. & 4. ad 1. argum. Ruar. a. 7. p. 245. citat fin. Sixtus Senens. lib. 6. Biblior. Sanctæ, anno 151. & 152. fatentur Faustum, & alios Patres, Massilienses, & Gallos, imo & Græcos contra Augustinum docuisse, electionem, & voluntatem dandi gloriam, non fuisse ante merita præuisa, ut contra Manichæum libertatem defenderent. Contra vero Augustinum ut contra Pelagium gratiam extolleret, dixisse, illam fuisse ante vlla merita.

Ex quibus pro hac sententia colligere licet, hanc fuisse mentem Augustini, ut diceret electionem esse ante opera præuisa, siquidem tot Patres ita ipsum intellexerunt, & impugnauerunt, nec eius discipuli aduersarij vnquam responderunt, sane

Vasquez in 1. part. Tomo I.

sententiam ei falso impositam fuisse. Imo neque ipse Augustinus hac ratione se vsquam excusauit; sed vbi que eam opinionem pro viribus defendere conatus est, ut ex lib. de prædest. Sanctior, perspicue constat. Multo autem melius nobis est cum Augustino quam cum alijs sentire. Qui, ut dixi, in materia de gratia, & prædestinatione inter cæteros Ecclesiæ Patres, non aliter, quam Sol inter cætera minora sidera, præfulget.

Addo, sententiam hanc, quam diximus esse Augustini, definitam esse, ut Catholicam, & oppositam aperte in Ecclesia damnatam, Nam Petrus Diacon. lib. de Incarnat. cap. 8. qui habetur inter opera Fulgentij anathematizat cum multis alijs Græcis Diaconis, & monachis, nempe totius Ecclesiæ orientis, cuius fidem Romæ professus est, libros Fausti Regienus, quod contra doctrinam Augustini, imo & Apostoli doceat: eosdem damnat Ioannes Maxentius in responsione ad Epistolam Hormisdæ, quæ habetur in 5. tom. Biblior. sacræ: imo & Cælestinus episc. 1. ad episcopos Galliæ, defendit Prosperum, & Augustinum à suspitione male doctrinæ contra Massilienses, ipsos vero Massilienses acriter reprehendit, quod doctrinam Augustini notare ausi fuerint.

Tertio loco hæc eadem opinio ratione probatur primum, voluntas finis prior est voluntate mediæ ordine causalitatis, & rationis: sed voluntas eligendi homines ad gloriam est voluntas finis, quia gloria est finis meritorum, & voluntas dandi merita, est voluntas mediæ: ergo prior est voluntas dandi gloriam, quam dandi merita. Decernit ergo Deus, antequam videat futura merita, quæ ipse daturus est, dare vitam æternam tanquam finem. Porro non sufficere communem voluntatem, quæ vult omnibus dare vitam æternam, antecedenti illa & simplici voluntate, de qua disput. 82. satis dictum est, probatur. Quia voluntas dandi mediæ gratiæ prædestinatis, ut mereantur, est efficax: imo est voluntas dandi mediæ efficacia: ergo hæc debuit procedere ex voluntate efficaci dandi gloriam. Præterea nisi prædestinati à reprobis distinguantur voluntate illa circa finem, non poterunt distinguere diuina prouidentia circa mediæ gratiæ præuenientis, donec videatur illorum consensus. Iam ergo prædestinatio, quæ est peculiaris prouidentia circa eos, qui saluantur, non incipiet, nisi à consensu: & cum huius nos simus causa, iam primi effectus prædestinationis, quo prædestinati à reprobis incipiunt distinguere ipsi erunt causa. Ut ergo à gratia præueniente distinguantur prædestinati à reprobis, necesse est, vocationem prædestinatorum esse ex voluntate efficaci finis.

CAPVT II.

Electionem efficacem ad gloriam factam fuisse ex meritis gratiæ præuenientis, auctoritate Scholasticorum, & Scripturæ probatur.

Cum res hæc ad nostra vsque tempora parum fuerit inter Doctores controuersa; operæpretium me facturum existimaui, si in medium adducerem oppositam sententiam, non paucis, nec indoctis Theologiæ professoribus in Germania, Gallia, & Hispania, hoc nostro sæculo probatam: eiusque fundamenta in hoc capite, & sequentibus iacerem, quæ, ut verum fatear, non parum momenti habent. Opinio vero duas continet

X x 3

Petrus Diacon.

Ioannes Maxentius Cælest.

Primum argumentum pro sententia S. Thomæ.

Secundum argumentum.